

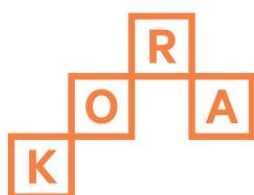
NOTAT

De kommunale budgetter 2013 – stadig nødvendigt med fokus på økonomistyring i valgåret

Bo Panduro

tlf. 7226 9971, bopa@kora.dk

Februar 2013

Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning

KORAs nøgletal for kommunernes økonomiske styring er netop blevet opdateret med budgettal for 2013. Da KORA endnu ikke har tilendebragt fusionen af de tre tidligere institutters hjemmesider, ligger nøgletallene som hidtil på www.krevi.dk, men er også tilgængelige via link fra www.kora.dk. Der er nu syv års nøgletal tilgængelige for alle interesserede – fem års regnskabstal (2007-2011) og syv års budgettal (2007-2013). Vi fortæller i dette notat om de væsentligste tendenser i kommunernes 2013-budgetter.

Resume

Man kan af KORAs nøgletal se, at gennemsnitskommunen budgetterer det samlede skattefinansierede resultat til et underskud på 448 kr. pr. indbygger, og at nettogælden dermed forøges tilsvarende.

Samtidig er 2013 et valgår, og de historiske nøgletal viser, at gennemsnitskommunen netop i valgår har haft tendens til overskride sine budgetter væsentligt. Der er derfor stadig behov for, at kommunerne prioriterer budgetoverholdelse højt, sådan som de har gjort i de to senest kendte regnskabsår.

Mere generelt viser nøgletallene for budget 2013, at gennemsnitskommunens samlede økonomi fortsat er skrøbelig, selv om kommunerne på det seneste ikke har udnyttet de aftalte rammer for serviceudgifterne fuldt ud. Der er derfor fortsat behov for en stram økonomi- og udgiftsstyring i kommunerne.

Analyse

KORAs nøgletal for kommunernes økonomiske styring består af budgettallenes vedkommende af 12 nøgletal, der viser hovedtræk og delelementer i kommunernes budgetter. Nøgletallene udgør tilsammen en standardiseret resultatopgørelse, som svarer til den præsenteringsform, de fleste kommuner anvender i deres budgetdokumenter.

Udvalgte nøgletal for gennemsnitskommunen, det vil sige det uvægtede gennemsnit af de 98 kommuner, er vist i tabel 1.

Tabel 1: Udvalgte nøgletal for gennemsnitskommunens økonomiske styring – kr. pr. indbygger (2013 prisniveau).

Kr. pr. indbygger – 2013 – prisniveau	Budget 2013
Skattefinansieret driftsresultat	1.599
Skattefinansierede nettoanlægsudgifter	-2.099
Resultat vedrørende jordforsyning	53
Skattefinansieret resultat i alt inkl. jordforsyning	-448

Alle 12 nøgletal for hver enkelt kommune kan findes på www.krevi.dk. (sammenlægningsdifferencer skyldes afrundinger).

Det samlede skattefinansierede resultat nederst i tabellen måler den samlede balance mellem gennemsnitskommunens skattefinansierede udgifter og indtægter. Resultatet består af tre elementer – et skattefinansieret driftsresultat, nogle skattefinansierede anlægsudgifter og et resultat vedrørende jordforsyning. Som det fremgår af tabel 1, udgør resultatet vedrørende jordforsyning ikke nogen væsentlig post for gennemsnitskommunen. I det følgende fokuseres alene på de tre øvrige nøgletal.

Gennemsnitskommunens samlede skattefinansierede resultat

For kommuner, der hverken har en særlig stor formue eller en særlig stor gæld, gælder det, at det samlede skattefinansierede resultat gerne skulle være i balance set som et gennemsnit over en årrække.

Nøgletallene viser, at gennemsnitskommunen ikke har budgetteret med et positivt skattefinansieret resultat siden 2000. Det fremgår af figur 1 på næste side. Samtidig viser nøgletallene, at gennemsnitskommunen fra 2001 til 2009 præsterede regnskabsresultater, der var dårligere end budgetteret. Gennemsnitskommunen har dog med de to senest kendte regnskaber for 2010 og 2011 præsteret regnskabsresultater, der mere end lever op til budgettet. Dette til trods har gennemsnitskommunen haft underskud i regnskabet i alle år siden 2001.

Figur 1: Skattefinansieret resultat i alt (inkl. jordforsyning) for gennemsnitskommunen – kr. pr. indbygger (2013-prisniveau).

KORAs nøgletal viser, at gennemsnitskommunen for 2013 budgetterer med et negativt skattefinansieret resultat på 448 kr. pr. indbygger. Det budgetterede underskud betyder, at gennemsnitskommunens nettogæld fortsat vil øges.

I 2013 skal der afholdes kommunevalg. I figur 1 er de tre tidligere valgår 2001, 2005 og 2009 markeret med en grøn søjle. Det fremgår, at regnskabsresultatet (den røde linje) i disse tre år afviger særligt meget fra budgettet (den blå linje). Den samme pointe er opsummeret i tabel 2 på næste side. Der er derfor stadig behov for, at kommunerne prioriterer budgetoverholdelse højt, sådan som de har gjort i de to senest kendte regnskabsår.

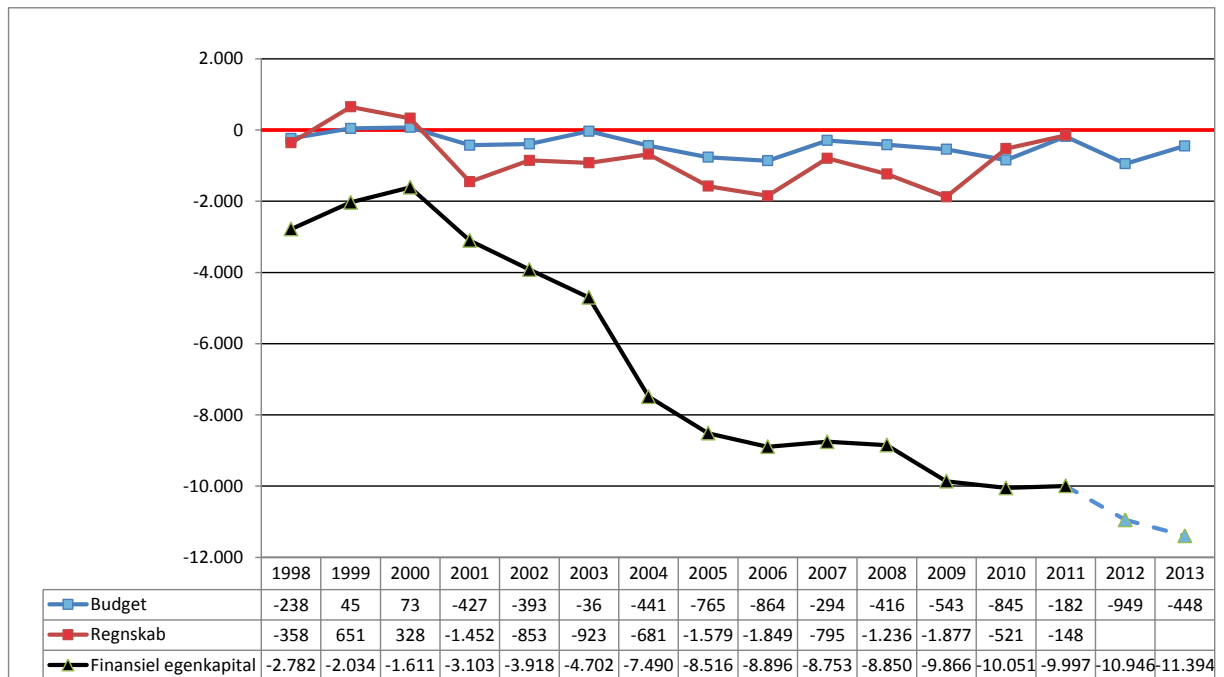
Tabel 2 Gennemsnitlig negativ budgetafvigelse for gennemsnitskommunens samlede skattefinansierede resultat - kr. pr. indbygger (2013-prisniveau):

	1998 – 2011 ekskl. valgår	Valgårene 2001, 2005 og 2009
Gennemsnitlig negativ budgetafvigelse	254 kr. pr. indb.	1.057 kr. pr. indb.

I figur 2 på næste side er budgettets konsekvenser for gennemsnitskommunens finansielle egenkapital vist. Nøgletallet indgår i KORAs nøgletal for kommunernes økonomiske styring og udtrykker kommunens nettoformue eller, for gennemsnitskommunens vedkommende, nettogæld. Man skal ved læsning af dette nøgletal huske på, at værdien af kommunernes fysiske aktiver som fx bygninger ikke medregnes, ligesom forpligtelser som fx fremtidige udgifter til tjenestemandspensioner heller ikke indgår.

Figur 2: Skattefinansieret resultat i alt (inkl. jordforsyning) samt finansiell egenkapital for gennemsnitskommunen - kr. pr. indbygger (2013-prisniveau).

Grafen viser en nogenlunde konstant forringelse af den finansielle egenkapital i gennemsnitskommunen, som altså fortsætter i budget 2013. Det betyder, at gennemsnitskommunen enten skal stifte ny gæld og/eller forbruge af kassebeholdningen. For den enkelte kommune er det naturligvis vigtigt at vurdere, om man med den aktuelle finansielle egenkapital er i en situation, hvor øget gældsætning er hensigtsmæssig.

Samlet viser nøgletallene for budget 2013, at gennemsnitskommunens økonomiske balance fortsat er skrøbelig, selv om kommunerne på det seneste ikke har udnyttet de aftalte rammer for serviceudgifterne fuldt ud. Der er derfor fortsat behov for en stram økonomi- og udgiftsstyring i kommunerne.

Bag nøgletallet for gennemsnitskommunens skattefinansierede resultat ligger naturligvis 98 forskellige nøgletal. Tabel 3 på næste side viser kommunerne fordelt på intervaller for størrelsen af deres skattefinansierede resultat i budget 2013.

Tabel 3: Skattefinansieret resultat i alt (B2013) – kommunernes fordeling på intervaller:

	Negativt resultat – 63 kommuner		Positivt resultat – 35 kommuner	
Interval - skattefinansieret resultat i alt kr. pr. indbygger	Mindre end -1.000 kr. pr. indbygger	Mellem -1.000 og 0 kr. pr. indbygger	Mellem 0 og 1.000 kr. pr. indbygger	Større end 1.000 kr. pr. indbygger
Antal kommuner	29	34	26	9

Som det fremgår, budgetterer 63 kommuner med negativt resultat og 35 med et positivt resultat. Det betyder, at 63 af 98 kommuner vil forværre deres nettoformue/-gæld (målt som finansiel egenkapital) i 2013, mens 35 vil forbedre den. Dette naturligvis under forudsætning af budgetoverholdelse.

Driftsresultat og anlægsudgifter

Driftsresultatet er et delelement i det samlede skattefinansierede resultat. Nøgletallet udtrykker forholdet mellem driftsudgifterne og de løbende indtægter fra skatter og statstilskud og fortæller bl.a., hvor stor en egenfinansiering af nettoanlægsudgifterne kommunen kan klare. Ønsker kommunen at foretage større anlægsinvesteringer, end driftsresultatet kan finansiere, må den enten låne eller forbruge af kassebeholdningen.

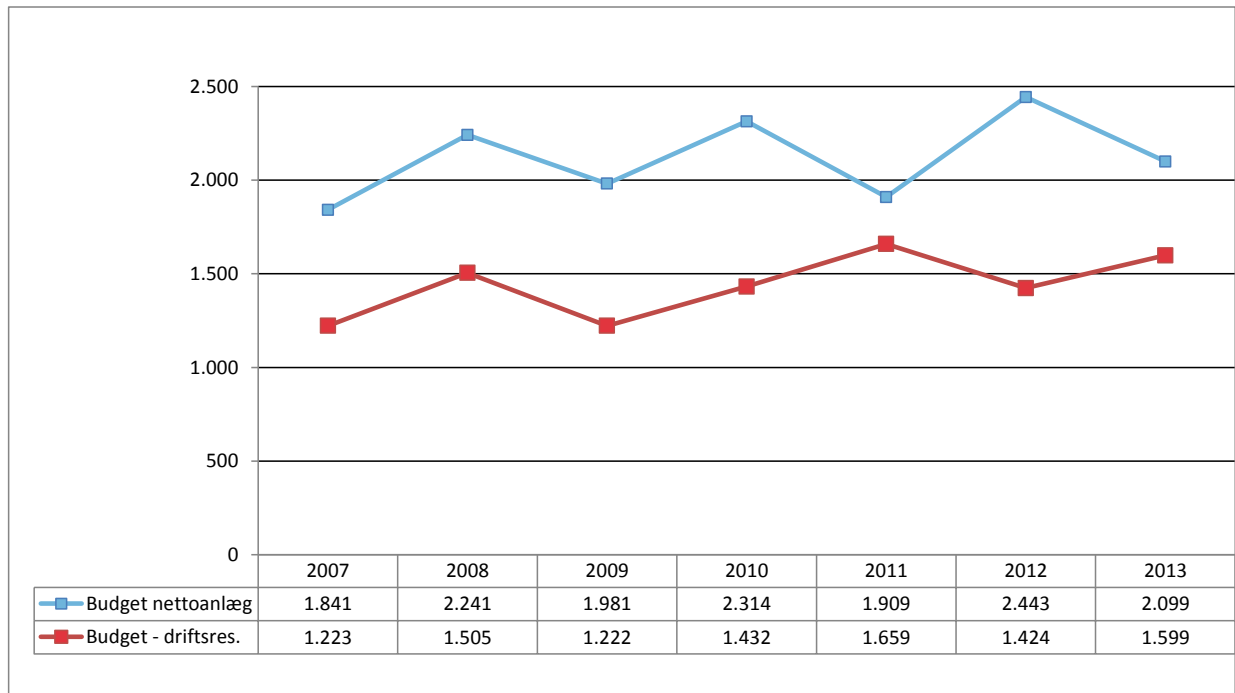
Gennemsnitskommunen har i årene efter kommunalreformen gennemsnitligt budgetteret med et driftsresultat på omkring 1.400 kr. pr. indbygger med en svagt stigende tendens.

Gennemsnitskommunens anlægsbudget har derimod i alle årene være større end driftsresultatet med et gennemsnitligt niveau på gennemsnitligt omkring 2.100 kr. pr. indbygger. I 2013 budgetterer gennemsnitskommunen med et gab mellem driftsresultat og anlægsudgifter på 500 kr. pr. indbygger.

Figur 3 på næste side viser udviklingen i det budgetterede driftsresultatet og de budgetterede anlægsudgifter i gennemsnitskommunen.

Figur 3. Anlægsbudgetter (netto) og budgetterede driftsresultater for gennemsnitskommunen - kr. pr. indbygger (2013-prisniveau).

Kommunerne har efter budgetvedtagelsen for 2013 ønsket at hæve anlægsbudgetterne. Regeringen og KL blev i januar 2013 enige om, at kommunerne kan øge anlægsinvesteringerne med 2 mia. kr. i 2013. Bliver denne mulighed udnyttet fuldt ud af kommunerne, vil det medføre en forøgelse af gennemsnitskommunens anlægsbudget på 357 kr. pr. indbygger.

Det er en forudsætning for de øgede anlægsinvesteringer, at kommunernes regnskab 2013 for service og anlæg under ét er i overensstemmelse med det budgetterede. Det betyder, at de forøgede anlægsudgifter skal modsvares af tilsvarende lavere serviceudgifter og dermed et tilsvarende forbedret driftsresultat. Samlet ændrer det ikke på den budgetterede forringelse af den finansielle egenkapital.

Også bag gennemsnitskommunens budgetterede driftsresultat gemmer sig 98 forskellige budgetter. Spredningen er illustreret i tabel 4 på næste side.

Tabel 4: Skattefinansieret driftsresultat (B2013) – kommunernes fordeling på intervaller.

Interval - skattefinansieret driftsresultat kr. pr. indbygger	Negativt driftsresultat	Mellem 0 og 1.000 kr. pr. indbygger	Mellem 1.000 og 2.000 kr. pr. indbygger	Større end 2.000 kr. pr. indbygger
Antal kommuner	6	20	39	33

Seks kommuner budgetterer med et negativt driftsresultat, hvilket kan være et tegn på, at de er i en særlig situation med presset økonomi, eller at de har en særligt stor kassebeholdning at tære på. 72 kommuner budgetterer med et skattefinansieret driftsoverskud på mere end 1.000 kr. pr. indbygger. Da gennemsnitskommunens budgetterede nettoanlægsudgifter er på 2.099 kr. pr. indbygger, er det interessant at konstatere, at kun 33 kommuner budgetterer med et driftsresultat på mere end 2.000 kr. pr. indbygger.

